

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET
UPA2019/XX
Tillie Martinussen

22. marts 2019 –

Siullermeerneqarnera

Uunga siunnersuut: Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip allannguutaa pillugu Inatsisartunit akuerineqarnissaa pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Peqqissutsimut, Isumaginninnermut Inatsisinillu atuutsitsinnermut Naalakkersuisoq)

Pineqarpoq inatsisip pitsanngorsarnissaa aamma DNA Kalaallit Nunaanni atorsinnaangussagipput Danmarkimilu DNA-registerimut isersinnaalissasugut, taamaassappallu neriuppunga uppenarsaatissartarneq pitsaanerulersinnaassasoq. Suleqatigiissitsisuni isumaqarpugut pingaarnertigut tamanna pitsaasuusoq. Suleqatigiinnermut assersuutissasialaavoq manna pineqartoq Folketingimi Kalaallit Nunaannilu ataatsikkut suliarileratsigu. Taamaattut amerlaneruleriarlik pisariaqartillugu.

Kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortarneq oqaluttuaannanngortariaqarpoq - DNA atorlugu paasiniaasarneq allanik suliniutinik malitseqartinneqartariaqarpoq

Sulqatigiissitsisuni isumaqarpugut inatsit pineqartoq nammineq inatsisiliatsinnik suliniutitsinnillu malitseqartittariaqaripput, kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortarnerit piffissami sivisoorsuarmi suliniarfigineqarnissaat qularnaarumallugu. Soorlu meeqqat 15-t inorlugit ukiullit eqqarsaatigalugit peqqinnissaqarfimmit paasineqartut nappaatipalaartutut - imaluunniit naartunaveersaatiniq piniartut - oqaloqatigineqarneri immiuttarlugit. Oqaloqatigiinnerit nakorsaanngitsunit ingerlanneqartariaqarput, soorlu peqqissaasunit aamma sulisunit allanit tamakkulu taamatut oqaloqatigiinnernik ingerlatsisarnissaminnut pikkorissartariaqarput qularnaarumallugu nunaqarfinni isorliunerusunilu nakorsap naliliinissaata sivisoorsuarmik utaqqisariaqartarnissaa aamma nakorsap taamatut oqaloqatiginninnera tunngaviusariaqarpoq ernummateqarluni suliamik aallartitsinissamut, soorlu ullumi tamanna ileqqooreersoq.

Aamma qularnaartariaqarpoq meeqqanut kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorsimanerit pillugit nalunaarutigisat uterteqqissinnaasannginnissaat. Nalunaarutigineqareersimappata, taava pinngitsooratik MISSORNEQASSAPPUT aamma taamaattumik kaammattuutigissuarput danskit naalagaaffiata Kalaallit Nunaanni politiit tapersersussagaat, aningaasanik nukinnillu inatsit malinneqaqqullugu. Ajoraluartumik ima pisoqartarpoq, angajoqqaq eqqortuliortaluni pasitsaassaqarnerminik nalunaaruteqareeraluartoq unnerluussinertalimmik taava ajortuliorsimasumit tatineqarneq pissutigalugu unnerluussut utertiinnarneqarsinnaasarpog.

Tassa imaappog ilinniarsimasup oqaloqateqarnera immiussa q suliamik naliliinnermut taamaallaat tunngavigineqartarpoq, ingerlatsisuusarani politiit iluanni immikkoortortaqarfit suliamik misissuivinnermik ingerlatitseqqissinnaagaluortoq.

Inuiaqatigiit, pasillerneqartup aamma eqqorneqartup soqutigisariaqarpaa, unnerluussinerit naammassinissaasa tungaanut suliarineqartarnissaat, tarnikkut misissuinnermik paasiniaanernillu

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

malitseqartittarlugit

Naalackersuisut aamma eqqarsaatigisinnaavaat Peqqinnissaqarfiup iluani immikkoortorta qarfiortoqarsinnaanera, siunnersuineramik ingerlataqartussamik aamma peqqinnissaqarfimmi sulisunik ilitsersuisartussamik, kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortarnerit pillugit aamma suleriaatsit, sualummik eqqarsaatigalugu peqqinnissaqarfinni tamani napparsimavinnilu nunatsinni tamani sulisut paarlakaajaattarsinnaanerat.

Tamatamani siunertaralugu ilinniarsimassutsinnut siunnersuisinnaassutsikkullu patajaatsumik tungaveqarnissaq Killiliisami anguniakkat anguniarnerannut ikorfiilluni tassanimi anguniagaammat 2022-mi kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortarnerit nungussimassasut. Aamma Naalackersuisut eqqarsaatigisinnaavaat najoqutassanik h ndboginik saqqummersitsisoqarsinnaanera kommunip allaffiini sumiluunniit, inunnik isumaginittoqarfinni atuarfinnilu atorneqarsinnaasussanik, taakkunani ersarissumik allassimassaaq, qanoq iliortoqartassanersoq meeraq kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimasoq pasitsaanneqarsimappat. "Ajornartoormi quppersakkatut" atorneqarsinnaavoq saaffissanik innersuussinertalik, siunnersortit oqarasuaataasa normuinut suliat aalajangersimasut eqqarsaatigalugit aamma iliuusissatut periarfissaasinnaasut pillugit.

Ernumasoqartillugu peqqinnissaqarfimmi oqaloqatigiinnerit pinngitsoorati ingerlanneqartalertariaqarput siunertaralugu paasisaqartoqarnissaa atoqatigiittalernissamut aallarniutaanersoq imaluunniit kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortoqarsimanersoq, meeqqat nappaatipalaarsimappata imaluunniit kissaatiginagu naartulersimappata aamma imaluunniit naartunaveersaatinik piniartoqarsimappat. Oqaloqatigiinnerit peqqinnissaqarfiup sulisuinit ingerlanneqartariaqarput, peqqissaasunit aamma allanit pikkorissareersimasunit. Aama oqaloqatigiinnerni paasissutissiisutigineqarsinnaasariaqarput meeqqap sumut qanorlu innersuunneqarsinnaanersoq kissaatigippasuk kinguaassiutitigut kanngutsaattuliortoqarsimaneranik nalunaaruteqarnissaq, angajoqqaavi akuersiteqqaanngikkaluarlugit. Aamma meeqqat tamanna pisuussutiginnngisaannaraat.

Nappaatipalaartoqarpat peqqissaasunit/ilinniarsimasunit oqaloqatigiinnerit ingerlanneqarsinnaassasut nalilerneqarsinnaasariaqarpoq, politiuinut nalunaaruteqartoqassanersoq. Aamma ajoqutaanaviangilaq nakorsamut misissortittoqartassappat, kisianni aappaatigut tamakku aporfussanngillat nalunaaruteqarsinnaanissamut imaluunniit ernummateqarnermut. Nunatsinni nakorsanik annertuumik amingaateqarpugut aamma taamaaliornikkut oqilisaassisoqarsinnaassagaluarpoq sulianillu pisariillisaasoqarluni pineqarpata meeqqat kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimasut. Oqaloqatigiinnerit taamaattut aamma ingerlanneqarsinnaapput naartunaveersaatinik piniartoqarpat, naartuersittoqarniarpat aamma nammineq timi killiliiffiineqarpat, taamaasiorluni taamatut nalaataqartut suligasuarfigiumallugit aamma peqqinnartumik atoqateqartarnissaq pillugu oqaloqatigiittarnerit eqqarsaatigalugit.

Soorlu takoreeripput atisaqaratik assilitissimasunik siammarterisarnissamut inatsit sukaterneqartoq aamma kissaatiginaraluarpoq sakkortuumik takutissallugu meeqqanut kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit akuerineqarsinnaanngilluinnartut ilaatigut malitseqartitsilluni inatsisiliornikkut - aamma peqqinnissaqarfimmi ileqqunik allanngortitsinikkut aamma taamaattumik Naalackersuisut kaammattorusuppugut qularnaaqqullugu periuseq taanna aalajangersimasumik malinneqalissasoq. Qulaarlugulu aningaasanik ilaqartitsinissaq Peqqinnissaqarfimmut qularnaarumallugit oqaloqatigiittarnerit taamaattut ingerlanneqartarnissaat kiisalu ilinniartitsinissaq soorlu peqqissaasunik imaluunniit allatut

SULEQATIGIISITSUT
SAMANBEJDSPARTIET

ilinniarsimasunik tassa meeqqanik oqaloqatiginnissinnaaneq pillugu pisariaqarpat videot atorlugit.
Taamaasilluta sulii annerusumik meerartagut inuusuttagullu illersornerulissagaluarpagut.

Isumaqarpugut aamma atoqatigiittarneq pillugu ilinniartitsineq qularnaartariaqartoq app-iliornikkut, atuarfinni akullerni annernilu atuartut meeqqat atugassaannik immaqaluunniit DVD imaluunniit qarasaasiakkut atorneqarsinnaasunik ilinniartitsissutinik sanaartornikkut tamanna ingerlanneqarsinnaavoq. Taamaasilluta qularnaassavarput assigiiaartumik pisariaqartinneqaqisoq pillugu aamma nuna tamakkerlugu qaammarsaasalernissaq aamma nunaqarfanni isorliunerusunilu.

Aamma suliamut tassunga atatillugu ilanngunneqarsinnaapput paasissutissat sumut saaffiginnissinnaanermut tunngasut kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimangaanni.

Taamatut suliniummik suliaqarnikkut atuartitsissutigineqarsinnaavoq paasititsiniutigineqarsinnaallunilu qanoq peqqinnartumik atoqatigiittoqartarnersoq, killissat sumiinnertut il.il. ilumoorukkaanni kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit ikilisinneqarnissaat qularnaarlugulu iliuuseqarasuartarnissaq. Matumani siunnersuutigivarput oqaloqatigiinnernik tamakku malitseqartinneqartassasut, taamaasilluta meerartagut inuusuttagullu illersorsinnaanerulerniassagatsigit taamatullu illersorsinnaalerlugit aamma kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit.

Taamaasilluta Killiliisami siunertat piviusunngortinnissaannut alloriaqqissinnaalissagaluarpagut - kinguaassiutitigut kanngutsaattuliornerit amerlassusaat appartinniarlugit.

Paasititsiniaanermut app-i/DVD/ atorussat iluamik suliarineqartuuppata, Killiliisap anguniagaani sisamaniit arfinilinnut piviusunngortinneqassagaluarput; Paasissutissiineq/ilisimasanik avitseqatigiinneq, PInaveersaartitsineq, assigiinngitsunik suliallit suleqatigiinnerat, Najukkami Innuttaasut.

Periarfissamut nutaanut DNA-nik katersisalernissamut ilanngukkaanni taava maannakkut atuuttumi inatsimmi ajornarunnaassaluarpoq qularnaarneqassagaluarlunilu pinerlussimasut tigusarineqartarnissaat, kiisalu sukkaasumik pitsaasumillu nalunaarsorneqartalernissaat, taamaattumik uangutsinniik ersarissumik nalunaarutigissavarput - inatsisiliortunit - kinguaassiutitigut ukiuni taamannani kanngutsaattuliornerit nungutinneqartussanngortut.

Nipinik, assinillu immiussisarnerit, eqqartuussisut amerlinissaat, ataassarsiuussisarnerit aamma siunnersuisoqatigiit kiisalu ataatsimiititaliat

Tapersorsorluinnarparput assinik nipinillu immiussisalernissaq, tunngaviit saqqummiunneqartut tunngavigalugit, suliamut tamanna oqilisaataasinnaammat, inatsisitigullu isumannaatsuuneq qaffassarlugu. Tamanna iluarisimaarparput.

Isumaqarpugut ajunngitsoq eqqartuussisutut atorfiit amerlineqarniarmata aamma eqqartuussisumik allamik atorfinitsisoqarsinnaasassasoq eqqartuussisut amingaleraangata. Tassa imaappoq, eqqartuussivinni sulinerup eqaatsuunissaa qaffassarneqassaaq.

Ataassarsiuussinerit aallami suliarineqartalersinnaanerannut tunngatillugu ataassarsiuussinerni suliat ingerlanneqartarnerat sukkanerulersikkumallugu ullumimut naleqqiullugu, utaqqisarneq ukiup affaanik immaqaluunniit annerusumik appartissinnaajumallugu. Ataassarsiuussinerit tassaagajuttarput illuatungeriit naammassipallakusuttagaat. Allannguutissatut saqqummiunneqartut taperserpagut

**SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET**

isumalioqatigiisit ataatimiititaliallu pillugit.

Naggataatigut innersuussutigissuarput siunnersuutip ataatsimiititaliami suliarilluarneqarnissaa aamma ataatsimiititaliap pisariaqartillugu tusarniaavigineqarsimasunik oqaloqateqartarnissaa. Tamatumani tunngavigaarput Naalakkersuisut matumani nalunaarutigimmassuk, tusarniaanermut atatillugu piffissarititaasoq sivikitsunnguusimasoq.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuutip matumap anersaava taperserparput kisianni neriuppugut ataatsimiititaliaq Naalakkersuisullu qulaani isummersuutigut immikkut isiginiarumaaraat suliallu ingerlaqqinnerani ilanngullugit.